

Cap on va Catalunya?

NARCÍS SERRA

AVUI, dimarts, 20 de maig del 2008

L'elecció de l'àmbit econòmic per aventurar-me a dibuixar la meva visió sobre el futur català respon a la voluntat d'abordar un dels temes que en aquests moments planteja més interès i alhora més incertesa. D'entrada, però, cal admetre que resulta força més complicat endinsar-se en el terreny de les previsions de futur en moments com aquest, en què el panorama econòmic apareix força incert, que no pas fer-ho en moments d'auge econòmic, quan tot sembla més clar i diàfan.

En tot cas, la realitat i les circumstàncies actuals el que ens plantegen clarament és un doble repte: d'una banda, fer cara als problemes immediats que genera una situació de desacceleració econòmica, amb dificultats financeres i una brusca frenada del sector immobiliari, i, de l'altra, reforçar els fonaments estructurals de la nostra economia perquè, un cop superades les circumstàncies adverses d'ara, la base econòmica surti enfortida. Es parla molt de la dependència desenvolupada en els anys més recents pel creixement econòmic català del vigor de la construcció, particularment de la residencial. I certament no es pot negar l'important paper que aquest sector ha tingut en l'expansió econòmica recent. Però, per sort, l'economia catalana no solament és capaç de superar amb èxit l'impacte negatiu que sobre el conjunt de l'economia pugui derivar de les dificultats d'un sector concret, sinó que també, gràcies a les transformacions productives del nostre teixit econòmic dels darrers anys, està preparada, com mai, per afrontar els diversos desafiaments que avui amenacen el creixement econòmic.

Entre aquests, un de no pas menor és l'impacte que sobre l'economia real podria acabar tenint la crisi financera a través de les dificultats de finançament de les activitats productives si aquesta crisi durés gaire temps més. Afortunadament, però, sembla que la paràlisi dels mercats financers tendeix a superar-se, com ho prova l'èxit recent en la col·locació d'emissions de deute per part d'entitats financeres catalanes en els mercats internacionals.

En tot cas, la definició del futur de l'economia catalana va molt més enllà de la seva capacitat de superar, en un moment concret, un conjunt de circumstàncies adverses. Cap allà on vagi l'economia catalana dependrà fonamentalment de fins a quin punt sigui capaç de fer un ús cada vegada més eficient dels coneixements, de les potencialitats, dels recursos i de l'esperit innovador existent al país. I és davant aquests reptes que apareix la necessitat d'enfortir tots aquells aspectes que van molt més enllà dels estrictament conjunturals. Aspectes que connecten directament amb aquells que sustenten de debò la solidesa d'un país, entre els quals, no cal dir-ho, l'educació té un paper cabdal. Per tant, cap on vagi Catalunya econòmicament en el futur, no solament dependrà de les circumstàncies que afectin un sector econòmic o un altre en un moment determinat. Dependrà també substancialment de coses com ara que siguem capaços de reduir de debò les escandaloses taxes de fracàs escolar actuals; que no sigui solament un desig, sinó també una realitat, que els nostres professionals s'expressin amb idèntica facilitat en català, castellà o anglès; que els graus i postgraus que ofereixin les nostres universitats siguin de primer nivell a escala internacional, o que la implicació de l'ensenyament superior amb el teixit productiu i social del país sigui indiscutible.

En definitiva, la conjuntura actual és adversa i reconèixer-ho és bo, perquè la primera condició per superar un problema és acceptar la seva existència. L'objectiu no ha de ser només superar les dificultats actuals, sinó sortir-ne reforçats de cara al futur. Seria de miops que, per superar els entrebancs del curt termini, només il·luminéssim el camí pel qual ha d'avançar la nostra economia amb els llums curts. Convé, a més a més, connectar, sempre que sigui possible, els llums de llarga distància, perquè la finalitat de la conducció és la de portar-nos allà on volem anar.